

Tunnistetiedot poistettu

Käännös C-266/19 – 1

Asia C-266/19

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

29.3.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

7.3.2019

Valittaja:

EIS GmbH

Vastapuoli:

TO

BUNDESGERICHTSHOF

VÄLIPÄÄTÖS

[--]

asiassa

EIS GmbH, [--]

kantajana, vastaajana vastakanteessa ja Revision-menettelyn valittajana,

[--]

vastaan

TO, [--]

vastaajana, vastakanteen kantajana ja Revision-menettelyn vastapuolena,

[– –]

[alkup. s. 2]

Bundesgerichtshofin ensimmäinen siviiliasioiden jaosto on 20.12.2018 pidetyssä suullisessa käsittelyssä [– –]

päättänyt seuraavaa:

- I Asian käsittelyä lykätään.
- II Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään kuluttajan oikeuksista 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU (EUVL 2011, L 304, s. 64) 6 artiklan 1 kohdan h alakohdan ja 4 kohdan, luettuna yhdessä sen liitteessä I olevan A osan kanssa, tulkinnasta seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
 1. Onko puhelinnumero direktiivin 2011/83/EU liitteessä I olevan A osan peruuttamisohjeen mallia koskevissa täyttöohjeissa tarkoitettulla tavalla ”saatavilla”, jos elinkeinonharjoittaja ilmoittaa puhelinnumeron lakisääteisiä mainintoja koskevissa tiedoissaan tai verkkosivustonsa aloitussivulla selvästi ja nimenomaisesti?
 2. Onko puhelinnumero direktiivin 2011/83/EU liitteessä I olevan A osan peruuttamisohjeen mallia koskevissa täyttöohjeissa tarkoitettulla tavalla ”saatavilla”, jos elinkeinonharjoittaja tosin käyttää puhelinliittymää kaupalliseen tarkoitukseen mutta ei etäsopimusten tekemiseen eikä näin ollen myöskään etäsopimusten purkamiseen ottamalla vastaan peruuttamisilmoituksia? **[alkup. s. 3]**

Perustelut:

- 1 I Valittaja on vastapuolen kilpailija internetissä myytävien erotiikkatuotteiden alalla, ja se kehotti tätä asianajajan 29.12.2014 laatimalla kirjeellä lopettamaan virheellisten peruuttamisohjeiden käytön ja testituloksella mainostamisen. Se vaati, että vastapuoli sitoutuu lopettamaan sääntöjenvastaisen toiminnan seuraamuksen uhalla ja korvaa kehotuksen esittämisestä aiheutuneet kustannukset 612,80 euroa.
- 2 Vastapuoli sitoutui 8.1.2015 lopettamaan kyseiset toimet seuraamuksen uhalla. Vastapuoli vaati puolestaan valittajaa lopettamaan sääntöjenvastaisen toiminnan asianajajan 12.1.2015 laatimalla kehotuksella, jossa se vastusti sitä, että valittajan verkkosivustolla esitetyssä peruuttamisohjeessa ei mainita tämän puhelinnumeroa. Se arvioi tämän kehotuksen asianajokustannusten olevan myös 612,80 euroa ja

ilmoitti korvausvaatimuksessaan, että valittajan 29.12.2014 päivätyssä kehotuksessa esitetty kulujen korvaamista koskeva vaatimus katsotaan kuitatun tällä määrällä.

- 3 Valittaja on vaatinut tämän jälkeen nostamassaan kanteessa toteamaan, että vastapuolella ei ole oikeutta vaatia 12.1.2015 päivätyssä kehotuksessa esitettyä kieltä eikä korvausten maksamista. Lisäksi se on vaatinut 29.12.2014 esittämästään kehotuksesta aiheutuneiden kustannusten korvaamista. Valittaja on todennut tässä yhteydessä, että se on maininnut puhelinnumerosa verkkosivustonsa lakisääteisiä mainintoja koskevissa tiedoissa. Sen mukaan tämä puhelinnumero on mainittu myös verkkosivuston aloitussivun alaosassa.
- 4 Vastapuoli on vaatinut vastakanteessaan lainvastaisen toiminnan kieltämistä, jota se ajoi 12.1.2015 päivätyllä kehotuksellaan.
- 5 Tämän jälkeen valittaja piti kiello-oikeuden puuttumisen toteamista koskevaa vaatimustaan loppuun käsiteltynä. **[alkup. s. 4]**
- 6 Landgericht (alueellinen alioikeus) hylkäsi kanteen ja hyväksyi vastakanteen. Toisen asteen tuomioistuin hylkäsi valittajan valituksen olennaisin osin.
- 7 Toisen asteen tuomioistuimen sallimalla Revision-valituksella, jonka hylkäämistä vastapuoli vaatii, valittaja jatkaa alemmissa oikeusasteissa tuloksettomaksi jääneen kanteensa ja vastakanteensa ajamista.
- 8 II Valittajan Revision-valituksen menestymisen kannalta merkityksellistä on se, ovatko valittajan verkkosivustolla esitetyt peruuttamisohjeet, joista vastapuoli valittaa, Saksan siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä BGB) 312d §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen ja siviililain täytäntöönpanosta annetun lain (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch, jäljempänä EGBGB) 246a §:n 1 momentin 2 kohdan ensimmäisen virkkeen 1 alakohdan ja toisen virkkeen, luettuna yhdessä sen liitteen 1 kanssa, vastaisia ja näin ollen sopimattoman kilpailun estämisestä annetun lain (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, jäljempänä UWG) vanhan version 3 §:n ja 4 §:n 11 alakohdan nojalla kilpailunvastaisia. Tämä riippuu kuluttajien oikeuksista annetun direktiivin 2011/83/EU (jäljempänä direktiivi 2011/83/EU) 6 artiklan 1 kohdan h alakohdan ja 4 kohdan, luettuna yhdessä sen liitteessä I olevan A osan kanssa, tulkinnasta. Ennen Revision-valituksen ratkaisemista asian käsittelyä on näin ollen lykättävä ja Euroopan unionin tuomioistuimelta on pyydettävä ennakkoratkaisua SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan ja kolmannen kohdan mukaisesti.
- 9 1. BGB:n 312g §:n 1 momentin mukaan kuluttajalla on muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjen sopimusten (BGB:n 312b §) ja etäsopimusten (BGB:n 312c §) osalta BGB:n 355 §:n mukainen peruuttamisoikeus. BGB:n 312d §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen ja EGBGB:n 246a §:n 1 momentin 2 kohdan ensimmäisen virkkeen 1 alakohdan mukaan elinkeinonharjoittaja on velvollinen antamaan kuluttajalle tietoa tälle BGB:n 312g §:n 1 momentin nojalla kuuluvan BGB:n 355 §:n 1 momentin

mukaisen peruuttamisoikeuden käyttämiseen liittyvistä ehdoista, määräajoista ja menettelyistä. EGBGB:n 246a §:n 1 momentin 2 kohdan toisen virkkeen mukaan elinkeinonharjoittaja voi täyttää tämän tiedonantovelvoitteen toimittamalla asianmukaisesti täytetyn liitteessä 1 vahvistetun peruuttamisohjeen mallin. Peruuttamisohjeen malliin sisältyy seuraava tieto: ”Peruuttamisoikeuden käyttämiseksi teidän on ilmoitettava meille (2) [alkup. s. 5] päätöksestänne peruuttaa sopimus yksiselitteisellä ilmoituksella (esimerkiksi kirjeellä postitse, faksilla tai sähköpostilla).” Lomakkeen täyttöohjeessa todetaan 2 kohdasta seuraavaa: ”Lisätkää nimenne, maantieteellinen osoitteenne ja, mikäli saatavilla, puhelinnumeronne, faksinumeronne ja sähköpostiosoitteenne.”

- 10 Edellä mainituilla säännöksillä direktiivin 2011/83/EU 6 artiklan 1 kohdan h alakohta ja 4 kohta, luettuna yhdessä sen liitteessä I olevan A osan kanssa, saatetaan osaksi Saksan lainsäädäntöä, ja siksi niitä on tulkittava kyseisten säännösten mukaisesti. Tällöin on otettava huomioon, että direktiivin 2011/83/EU 4 artiklan ja sen johdanto-osan 7 perustelukappaleen mukaan direktiivin tavoitteena on sen soveltamisalaan kuuluvien kuluttajansuojaa koskevien näkökohtien täysi yhdenmukaistaminen. Jäsenvaltiot eivät siksi saa pitää voimassa tai ottaa käyttöön tiukempia tai sallivampia säännöksiä tällä alalla [– –]. Tässä kyseessä olevat direktiivin säännökset ovat olennaisin osin yhdenmukaisia Saksan lainsäädännön vastaavien säännösten kanssa, ja niissä säädetään seuraavaa:
- 11 Ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi etäsopimukseen tai muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyyn sopimukseen, elinkeinonharjoittajan on direktiivin 2011/83/EU 6 artiklan 1 kohdan h alakohdan mukaan toimitettava kuluttajalle, jos peruuttamisoikeus on olemassa, kyseisen oikeuden käyttämiseen liittyvät ehdot, määräajat ja menettelyt direktiivin 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Direktiivin 2011/83/EU 6 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan nämä tiedot voidaan antaa liitteessä I olevassa A osassa vahvistetun peruuttamisohjeen mallin avulla. Direktiivin 2011/83/EU 6 artiklan 4 kohdan toisen virkkeen mukaan elinkeinonharjoittajan katsotaan täyttäneen nämä tiedonantovaatimukset, jos hän on toimittanut kuluttajalle nämä ohjeet oikein täytettyinä. Peruuttamisohjeen malliin sisältyy seuraava tieto: ”Peruuttamisoikeuden käyttämiseksi teidän on ilmoitettava meille (2) päätöksestänne peruuttaa sopimus yksiselitteisellä ilmoituksella (esimerkiksi [alkup. s. 6] kirjeellä postitse, faksilla tai sähköpostilla).” Liitteessä I olevassa A osassa vahvistetussa lomakkeen täyttöohjeessa todetaan 2 kohdasta seuraavaa: ”Lisätkää nimenne, maantieteellinen osoitteenne ja, mikäli saatavilla, puhelinnumeronne, faksinumeronne ja sähköpostiosoitteenne.”
- 12 2. Valittaja on käyttänyt riita-asiassa peruuttamisohjeen mallia tiedonantovelvoitteidensa täyttämiseksi. Se ei ole lisännyt lomakkeen asiaa koskevaan kohtaan puhelinnumeroa, vaikka toisen asteen tuomioistuin on todennut, että on riidatonta, että valittajalla on käytössä puhelinliittymä kaupallista tarkoitusta varten. Toisen asteen tuomioistuimen mukaan valittaja on huomauttanut tältä osin, että se on ilmoittanut puhelinnumeronsa lakisääteisiä mainintoja koskevissa tiedoissaan; lisäksi valittaja on todennut, että sen käytössä

oleva puhelinnumero on esitetty selkeästi sen verkkosivuston aloitussivun alaosassa. Lisäksi valittaja on viitannut Revision-valituksen perusteluissa ensimmäisen asteen tuomioistuimessa esittämäänsä lausumaan siitä, ettei se tee sopimuksia puhelimitse, eikä vastapuoli ole tätä riitauttanut; siksi valittaja katsoo, ettei sillä tarvitse olla myöskään peruuttamisilmoitusten vastaanottamiseen käytettävää puhelinliittymää etäsopimusten purkamiseksi.

- 13 a) Siksi on kysyttävä, onko puhelinnumero direktiivin 2011/83/EU liitteessä I olevan A osan peruuttamisohjeen mallia koskevissa täyttöohjeissa tarkoitettulla tavalla ”saatavilla”, jos elinkeinonharjoittaja ilmoittaa puhelinnumeron lakisääteisiä mainintoja koskevissa tiedoissaan tai verkkosivustonsa aloitussivulla selvästi ja nimenomaisesti (ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys). Asiaa käsittelevän jaoston käsityksen mukaan kysymykseen on vastattava myöntävästi.
- 14 Elinkeinonharjoittaja, joka ilmoittaa puhelinnumeronsa lakisääteisiä mainintoja koskevissa tiedoissaan tai verkkosivustonsa aloitussivulla selvästi ja nimenomaisesti, herättää kuluttajassa sellaisen mielikuvan, että tämä voi olla siihen yhteydessä ja jättää sille ilmoituksen soittamalla tähän puhelinnumeroon. Jos tällainen elinkeinonharjoittaja ei anna [alkup. s. 7] selkeää tietoa siitä, että kyseistä puhelinnumeroa ei ole tarkoitettu peruuttamisilmoitusten vastaanottamiseen, sen on täytettävä antamansa mielikuva siitä, että kyseistä puhelinnumeroa voidaan käyttää myös peruuttamisilmoitusten tekemiseen. Tällainen puhelinnumero on tällöin direktiivin 2011/83/EU liitteessä I olevan A osan peruuttamisohjeen mallia koskevissa täyttöohjeissa tarkoitettulla tavalla ”saatavilla”, ja se on lisättävä peruuttamisohjeen malliin sitä varten tarkoitettuun kohtaan.
- 15 b) Lisäksi on kysyttävä, onko puhelinnumero direktiivin 2011/83/EU liitteessä I olevan A osan peruuttamisohjeen mallia koskevissa täyttöohjeissa tarkoitettulla tavalla ”saatavilla”, jos elinkeinonharjoittaja käyttää puhelinliittymää kaupallisiin tarkoituksiin mutta ei etäsopimusten tekemiseen eikä näin ollen myöskään etäsopimusten purkamiseen ottamalla vastaan peruuttamisilmoituksia (toinen ennakkoratkaisukysymys). Asiaa käsittelevän jaoston näkemyksen mukaan myös tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi.
- 16 Puhelinnumero on direktiivin 2011/83/EU liitteessä I olevan A osan peruuttamisohjeen mallia koskevissa täyttöohjeissa tarkoitettulla tavalla ”saatavilla”, jos elinkeinonharjoittaja käyttää kyseistä puhelinnumeroa kaupallisiin tarkoituksiin. Sillä, että elinkeinonharjoittajalla ei ole kaupallisessa käytössä puhelinnumeroa etäsopimusten tekemiseksi, ei voida perustella sitä, että kyseinen elinkeinonharjoittajalla ei ole puhelinnumeroa peruuttamisilmoitusten vastaanottamiseen.
- 17 Edellä esitetyle arviolle eivät ole esteenä huomiot, joiden perusteella jaosto katsoi takaisinsoittojärjestelmää koskevassa ennakkoratkaisupyynnönpäätöksessä aiheelliseksi epäillä, onko myös viestimien, joita käytetään yksinomaan muihin tarkoituksiin kuin yhteydenpitoon kuluttajien kanssa etäsopimusten tekemisen

yhteydessä, katsottava olevan direktiivin 2011/83/EU 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla yrityksellä käytettävissä ([– –] **[alkup. s. 8]** [– –] asia C-649/17).

- 18 Jaosto on katsonut kyseisessä asiassa, että ilmaisun ”gegebenenfalls” [suomenkielisessä versiossa ”jos nämä ovat käytettävissä”] tällaista tulkintaa ei tue se, että elinkeinonharjoittajan olisi tässä tapauksessa etämyynnin aloittaessaan tosiasiallisesti pakko muuttaa yritysorganisaatiotaan ja mahdollisesti ottaa uusia työntekijöitä, jotta siihen asti yksinomaan kaupalliseen viestintään ja viranomaisviestintään käytettyjen puhelin- tai faksiliittymien avulla voidaan käsitellä myös kuluttajien tiedusteluja etäsopimusten tekemisen yhteydessä. Tällaisen laajan tiedonantovelvoitteen hyväksyminen merkitsisi väistämättä puuttumista Euroopan unionin perusoikeuskirjan 16 artiklassa ja 17 artiklan 1 kohdassa suojeltuun elinkeinonharjoittajan organisaatiovapauteen. Jos elinkeinonharjoittaja käyttää etäsopimusten teon yhteydessä muita viestimiä, jotka itsessään täyttävät direktiivin 2011/83/EU 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettut kuluttajan tarpeet, jotta kuluttaja voi ottaa nopeasti yhteyttä elinkeinonharjoittajaan ja olla tehokkaasti yhteydessä tähän, olisi vastoin kyseisen direktiivin johdanto-osan 4 perustelukappaleessa ilmaistua tavoitetta, jonka mukaan kuluttajansuojan korkean tason ja yritysten kilpailukyvyn välillä olisi saavutettava asianmukainen tasapaino, jos ilmaisu ”jos nämä ovat käytettävissä” tulkittaisiin siten, että elinkeinonharjoittajan olisi annettava tietoa jokaisesta yrityksessään jo käytössä olevasta viestimestä riippumatta siitä, käyttääkö se sitä tuotteidensa markkinointiin etämyyntisopimusten yhteydessä [– –].
- 19 Jaoston kyseisessä asiassa tarkastelema ongelma koskee direktiivin 2011/83/EU 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säänneltyjä yleisiä velvoitteita, jotka liittyvät ennen sopimuksen tekemistä annettaviin tietoihin ja jotka tehtävään erityisesti koulutettujen työntekijöiden on täytettävä vastatessaan kuluttajien etäsopimusten tekemisen yhteydessä mahdollisesti esittämiin tiedusteluihin **[alkup. s. 9]**. Riita-asiassa kyse on sen sijaan yksinomaan peruuttamisilmoitusten vastaanottamisesta valittajan yrityksessä ja niiden dokumentoinnista. Tällaiset toiminnot eivät yleensä aiheuta suurempia kuluja yritykselle, jolle peruuttamisilmoitus tehdään, kuin tilanteet, joissa peruuttaminen tehdään kirjeitse tai palauttamalla tavara ja liittämällä siihen asiaa koskeva ilmoitus. Nyt tarkasteltavassa tilanteessa ei näin ollen herää niitä epäilyjä, joiden vuoksi jaosto on [– –] esittänyt ennakkoratkaisupyyntönsä [asiassa C-649/17] ja jotka liittyvät siihen, onko myös sellaisten viestimien katsottava olevan yrityksessä käytettävissä, joita elinkeinonharjoittaja on siihen asti käyttänyt yksinomaan muihin tarkoituksiin, kuten yhteydenpitoon kaupan toimijoiden tai viranomaisten kanssa.

[– –]